

45. O čemu govori Filipovo evanđelje?

54 pitanja i odgovora o Isusu Kristu, pripremljenih od tima katoličkih teologa sa sveučilišta Navarra. Ovo je pitanje br. 45: „O čemu govori Filipovo evanđelje?“

17.11.2009.

Prethodna pitanja

● Filipovo evanđelje sastoji se od dokumenata u okviru Codexa II koji su dijelom sastavljeni od Nag-Hammadi (NHC) kolekcije koptskih

spisa što se danas čuvaju u koptskom muzeju u Kairu. Oni nesumnjivo nisu u vezi s Filipovim evanđeljem spomenutim od sv. Epifana koji spominje da su ga upotrebljavali neki egipatski heretici ili da pripada manihejcima, što spominju neki drugi crkveni pisci.

● Nag-Hammadijev dokument (NHC II 51 29–86, 19) naslovljen “Evanđelje prema Filipu” usprkos činjenici da to nije evanđelje - jer ne vodi računa o Isusovu životu, niti je prezentirano kao tekst koji je napisao Filip. Zapravo, naslov se ponekad dodavao nakon cjelokupnog sastavljanja, vjerojatno u Grčkoj tijekom 3. stoljeća. To je vjerojatno teklo tako da je sam apostol pridodan na osnovi tadašnje tradicije usmene predaje po kojoj je na primjer Josip, drvodjelja, bio izradio križ od drveta koji je samostalno uzgojio.

● Dokument sadrži otprilike stotinu ideja, neke su razvijenije od ostalih, ali bez ikakve zajedničke poveznice. Od njih je 17 predstavljeno kao da su izrečene od našeg Gospodina, od kojih je njih 9 nađeno u kanonskim evanđeljima, dok je preostalih osam novo. Najčešće su objavljene u člancima koji su dobiveni iz ranijih izvora kao da su propovijedi ili kateheze.

● Premda te ideje odražavaju osobine gnostičke doktrine one imaju ponešto zajedničko s ostalim gnostičkim herezama koje nalazimo kod valentinijanaca. Odatle:

a) razumijevanje božanskog svijeta (Plerome – punine) po parovima: Otac i viša mudrost, Krist i Duh Sveti – ovi potonji shvaćeni su kao žensko, te izbavitelj i niža mudrost od kojih potječe materijalni svijet

b) razlika između raznih Krista kojih su brojni “Isusi“ u svojim zemaljskim prikazama

c) poimanje spasenja kao jedinstva u ovom svijetu između duše (ženskog principa) i anđela iz Plerome (muževnog principa)

d) poimanje duhovnog muškarca (pneumatika) koji dostiže i psihičko i materijalno jedinstvo

● Jedan od najčešćih razloga zbog koji to „evanđelje“ privlači pažnju jest taj što se u njemu govori o Isusu i Mariji Magdaleni koja je prikazana kao Kristova družica.

● Ono govori „o ljubljenu našeg gospodina u mnogo navrata (u usta)“, zbog toga što ga je voljela mnogo više od svih apostola.

● Ono što se doima na prvi pogled jest izražavanje u erotiĉnim nijansama, u stvarnosti, namijenjeno

kako bi se istaknulo da je Marija Magdalena već dosegla gnostičku perfekciju i bila dosegla svjetlo zbog toga što je Krist to bio odobrio

● Na nešto slično upućuje se kada je „svadbena dvorana“ opisana kao sakrament, literarno, kao misterija koja je kulminacija krštenja, pomazanje, euharistija i iskupljenje. Slika vjenčanja upotrijebljena je da simbolizira jedinstvo duše i anđela u sakramentu “svadbene dvorane“. Sakrament prikazan u Filipovu evanđelju kao da je obogaćenje originalnog jedinstva čovjeka u ovom svijetu, koji će biti okrunjen u božanskom svijetu i koji je, prema autoru, stvarna “svadbena dvorana“.

Bibliografía: Raymond Kuntzmann – Jean-Daniel Dubois, *Nag Hammadi. Evangelio de Tomás. Textos gnósticos de los orígenes del cristianismo*. Verbo Divino. Estella 1998 (segunda edición).

Gonzalo Aranda

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/45-o-cemu-govori-filipovo-
evanelje/](https://opusdei.org/hr-hr/article/45-o-cemu-govori-filipovo-evanelje/) (31.03.2026.)